

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban dtvéve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben kézhez hordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczna-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

A kiegyezési tárgyalások.

A történelem sokszor elköveti a nemzetekkel azt a kegyetlen játékot, hogy olyan kellemetlen helyzetbe hajszolja őket, amelyből teljesen kibontakozni a lét veszélyeztetése nélkül sohasem tudnának.

Az abszolutizmus után Deák és Andrássy politikai geniejének sikerült Ausztria nyomasztó viszonyait úgy felhasználni, hogy a magyar alkotmány új életre születhetett, — de viszont Ausztriának e nyomasztó viszonyai nem engedtek az egyezkedésnek annyi időt, hogy ez a kiegyezés teljesen elkészülhetett volna, s a külpolitikai viszonyok is fölöttébb sürgették a két állam egymáshoz való viszonyának lehető gyors szabályozását.

A kiegyezésnél a legfontosabb dolgok, így a bankkérdés, a kvóta, a vám- és tarifa ügyek egyelőre nyílt kérdésnek hagyták, amelyek fölött tiz évről tiz évre állapodik meg egymással a két állam. A közgazdasági kiegyezés tehát nincs olyan bázisra helyezve, amely mellett lehetővé válnék a két állam természetes gazdasági fejlődése. Egy-egy finansziális genie e tiz éves rendszer mellett is érhet ugyan el sikereket, — de ez Magyarországon csak kivételes állapot, ha szakemberek örködnék az állam legvitalisabb érdekei fölött.

Az első gazdasági kiegyezés óta évről-évre gyorsabb léptekkel haladt Magyar-

ország a gazdasági válság felé, úgy, hogy a negyedik kiegyezés előtt már a tönk fenyegeti a kisbirtokot és a kisipart, ami természetesen csak első jele egy óriási finansziális válságnak. Ez az oka annak az eddig nem észlelt körülménynek, hogy a kiegyezés megújítását úgy a sajtó, mint a közönség érdeklődése most hasonlíthatatlanul nagyobb figyelemmel kíséri, mint az előzőeket.

S éppen most, mikor égető szükség volna arra, hogy a kiegyezés e megújításánál Magyarország érdekei a lehetőségig ne csak megóvassanak, de ha csak lehetséges: könnyítéseket eszközöljünk ki, — a sors ebben a válságos időben éppen azzal sújt bennünket, hogy Bánffy Dezső báró s egy hallgatag epigon, Lukács László mennek Bécsbe a kiegyezést megújítani.

Tehát a Bánffy báró genieje van hivatva Magyarország pénzügyét tiz évre biztosítani. Ő fogja az osztrákokat meggyőzni arról, hogy a kvóta nálunk csupa udvariasságból volt eddig oly magas, hogy nekünk kedvezőbb vámtételekre van szükségünk, hogy a közös bank sorsának intézésébe nekünk több befolyásunk kell, hogy legyen. S ez a nagy pénzügyi és nemzetgazdasági tudományú miniszterelnök (vajjon hol vette a tudományát?) szuggerálta magának, hogy ő a klasszikus miniszterek között foglalhat helyet, — egy kis Colbertnek képzeletét, s anélkül

hogy megkérdezett volna valakit, hogy Magyarországnak ugyan mire is volna a kiegyezés e megújításánál szüksége: maga mellé vett két miniszteri hivatalnokot, hogy ezekkel döntsön tiz évre Magyarország gazdasági élete fölött. Mert ha a miniszterelnök nem is tartja tulságosan komoly dolognak a következetességet, osztrák kollegái bizonyára lesznek olyan praktikus emberek, hogy követelni fogják a közösen megállapított alapelvek pontos betartását és a parlamentben minél gyorsabb elfogadtatását.

A magyar országgyűlés tehát legközelebb abba a kényszerhelyzetbe jut, hogy el kell fogadnia a kiegyezés megújításáról szóló törvényben azokat az alapelveket, amelyeknek helyességéről az ügyesebb osztrákok a közmondásos tudományú Bánffy bárót meggyőzték. S ha bekövetkeznék az aképtelen eset, hogy még a jól nevelt szabadelvű párt is elejtené Bánffy, akkor se érhetnénk el semmit, mert az új kabinet szintén nem térhetne el azoktól a közös megállapodásoktól, amelyekbe Bánffy olyan könnyelműen beleugrott.

Gazdasági kiegyezésünk 1897. decz. végén jár le, — tehát még két esztendőnk volna a kiegyezés megújításáig. Ez alatt a két év alatt korrigálni lehetne — persze nem Bánffyval — azokat a hibákat, amelyeket az első kiegyezés megalkotói tapasztalatok hiányában elkövettek,

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Akácsvirágok.

Írta: Serao Matild.

Csak úgy találkoztak mindég a tömeg között, röviden és zavartan üdvözölték egymást és mindig távol voltak egymástól. Sem egy mosolyt sem egy tekintetet nem váltottak. Csak névről ismerték egymást és nem volt semmi közös titkuk.

A férfi, Renato, német származású volt. Elválva övéitől, a csak nemrég átküzdött szenvedések nyomasztó emlékei között már természetből komoly és szomorú volt s csak azért kereste a vidám társaságokat, hogy elhárítsa magáról az »embergyűlölő« vádját.

A leány, Cherubina, félénk, szerény, idő előtt a világ zajába sodort gyermek volt. Aggódva vette észre, hogy a világ zugó árja ellenállhatatlanul sodorja magával s meg volt zavarodva, nem tudta, mit tegyen. Gyöngéd természetének és finom, fogékony lelkének jobban megfelelt volna az otthon nyugalma s békéje, de vidám, életerős nővérei mindenüvé magukkal vitték őt; s ő, ki szívéből szerette azokat, nem mert nekik nem-et mondani. Így került el a bálókba, a színházba s zajos mulatságokba azokkal a nagy, csodálkozó szemekkel s azzal a kedves arccal, mely minden legcsekélyebb felindulásnál elpirult.

De Renato mit sem tudott ő róla s ő mit sem sejtett Renatóról; ők teljesen idegenek voltak egymás előtt. Egyedül a véletlen hozta őket össze a virágok és mulató párokkal telt termekben; a véletlen vezette őket egymás elé az utcán, hol a boldog világ csillogó pompáját fitogtatta; egyedül a véletlennek lehet tudni, ha olykor a félénk, fiatal leányka és a komoly ifju egymás mellé ültek. Ők nem keresték egymást soha.

És mégis, szíve legmélyebb rejtekében Renato szerette az ifju leánykát. Az asszív, amely annyit szenvedett s melyet megrázott a becsvágy és szenvedélyek vihara, az a szegény szív, mely most fájdalmasan vonaglott és panaszokkal volt eltelve, minden erejét összeszedte, hogy azután a Cherubina iránti szerelembe öntse azt. E szerelem telve volt öntudattal, egy férfi szerelem volt ez, ki eddig eszével, érzékeivel, lelkével szeretett s ki most mindezt ebben az egyben egyesítette. De csodálatos, soha sem érzett vágyat arra, hogy szerelmét bevallja; őt nem gyötörte a viszontszeretet kínzó aggodalma. Talán meg volt győződve róla, hogy soha sem fog tudni hasonló érzelmet felköltetni, talán többet ért előtte az a tudat, hogy ily szerelemre képes, mint maga szerelmének tárgya. Midőn a hosszú téli estéken egyedül üldögélt szobájában, feltűnt előtte a leányka kedves arca; és ő beszélt ehez a szeretett alakhoz melyet egyedüli kincsének tartott. De a hajnal hasadása elűzte az álom-

képet; az álmodozóból újra férfi lett s midőn Renato ismét meglátta Cherubinát, az igaz, az élő Cherubinát, fájdalom nélkül volt képes tekintetét elfordítani róla s tudta őt nézni anélkül, hogy egy szót szolt volna hozzá. Egész éjjel őt imádta, egész éjjel tömjénezett szerelmének. Miért kellett volna neki a való! Almának már nem adhatott több táplálékot, legfeljebb szét oszlatta volna azokat. Ez az éji meglelés egy folt és hiba nélküli fényes kép volt, míg talán a valóban e teremtés csak egyszerű, korlátolt fiatal leányka volt.

A jó, fiatal leányka, ki mitsem tudott eddig az álmokról, ki mint egy engedelmes bárány engedte magát a bálókba vitetni s hazatérve gépileg szedte ki szőke hajából a virágokat, hogy azután végig morzsolja gyermeki imáit, e jó gyermek ártatlan rajongással gondolt Renatóra. De nem tudta, hogy a szerelem nagy bűn-e vagy nem s épen ezért titkát mélyen elrejtette kis szívében. Elrejtette egy nagy vétek bizonytalan tudatában, szeméit lesütötte és többször pirult el, mint azelőtt. Irigyelte nővéreinek vidám nyíltságát és szeretett volna nekik egy, csak egyetlenegy édes szót szólani, de szégyelte magát nagyon, nagyon! Olyan bizonytalan szégyenérzet vett rajta erőt, mintha a szerelem leleplezte volna előtte az élet titkát. És neki nem volt már anyja, aza drága anya, kinek elfogulatlanul sugta bármikor fülébe gyermekes óhajait: a kis anya elment, meghalt és Cherubina azontul senkinek sem mondott el

— de az osztrák miniszterelnök mindjárt a tárgyalások megkezdésekor azon kívánságának adott kifejezést, hogy a kiegyezési tárgyalások ne csak a két kormány, hanem a parlamentek részéről is lehető gyors befejezést nyerjenek. S Bánffy kapva kap az alkalmon: a birodalom másik felének érdekeit képviselő miniszterek minden propozícióját elfogadja, csak hogy a millénium idejére meg legyenek a gazdasági kiegyezésnek alapjai.

A szerencsétlen politikus ezzel akarja elhárítani azokat a vészfelhőket, amelyek a közgazdasági láthatáron mutatkoznak, s amelyek épen a millenniumi ünnepélyek idején készülnek kitörni.

Az Ausztriával való kiegyezés e megújítása minden valószínűség szerint ropant elhibázott dolog lesz, mert ép úgy hiányzik a főtényezőkből a szakértelem és a fináncz-tehetség, mint amily óriási mértékben meg van az elhamarkodottság és a határozatlanság. Nem vagyunk ugyan olyan pesszimisták, hogy egyedül az Ausztriával való kiegyezés megkötésétől függőnek tartanók közgazdasági helyzetünket, — de a gazdasági bajok kétségbevonhatatlanul annyira megszorodtak, hogy nagyon ideje volna a régi szerződés hiányainak pótlásával a saját bajunkon segíteni. Csak az a baj, hogy a Bánffyak, az ilyen dolgokban ép oly kevés érzéket tanusítanak, mint tehetséget.

Az új rend és a protestánsok.

Mikor az egyházpolitikai küzdelem megindult a protestánsok vezérei közül többen aggodva mutattak arra, hogy az egyházpolitika legtöbbet fog ártani maguknak a protestánsoknak. Péchy Tamás, Zay Miklós gróf, Teutsch superintendens, maga Prónay Dezső báró nyílt kifejezést adtak az aggodalmuknak. Rosz prófétaknak tartották őket, nem követték. Most már

semmit. Megremegett már csak az egyszerű gondolatánál is annak, hogy érzelmeiből valamit elérülhat s beült egy félreeső szögletbe, hol nem volt kitéve veszélynek.

És az idő repült! Egy este, egy bálban Cherubina épen azzal volt elfoglalva, hogy a pára és illattelt léghen elhervadó virágait felélessze, midőn hirtelen Renato hangját hallotta maga mellett.

— Tudod már? — szölt ez egyik barátjához, — elutazom!

— De visszajössz csakhamar?

— Meglehet, de alig hiszem.

A fiatal leány ajkába harapott s elnyomta könyeit. Elég ereje volt hozzá, hogy meg ne forduljon s tovább babráljon virágaival. Igen, keserű örömet érzett fájdalom felett. Lám, mégis csak bűn volt a szerelem s neki el kellett vennie bűnhődését.

Renato elutazott szívében szerelmével. Egyszer sem mondtak egymásnak »Isten hozád«-ot. A leány imádkozott érte; s ő magával vitte álmának kedves alakját.

Kétszer látták még egymást, kétszer váltak el megint s e közben teltek, multak az évek is. És tűnt, tűnt az ifjuság is, a szép órák, az éltető, meleg reménység órái elrepültek, elvesztek; mindketten felváltva éltek át vidám és szomorú éveket; ők még éltek, de ifjuságuk már kimult. Arczuk elveszítette már üdeségét, gondolataik futása már nem volt oly rohanó s éle-

mutatkoznak az új törvények kedvezőtlen eredményei. Maguk a protestánsok panaszkodnak, hogy hűveik mellőzik az egyházi esketést. Nincs mit csodálkozni rajta. Itt Nagyváradon egyik legelőkelőbb protestáns vezérférfiú mondotta: »Uraim! mit félnek a polgári házasságtól?! Itt van az már rég közöttünk: a hazai protestánsok házassága nem egyéb, mint polgári házasság. Abban élek én is!« Ha maguk a protestánsok vezérei így beszélnek: nem csuda, hogy a nép utánuk indul s az egyházi esketést feleslegesnek tartja. Nem vagyunk kárörvendők, — de polgártársaink jogsértésről nem panaszkodhatnak, ők maguk akarták.

Itt közöljük két protestáns lapnak jelentését:

Az »új rend« hatásáról az »Ev. Egyházi Szemle« írja: »Az alföld egyik nagy községében, hol a magyarok a református, a tótok és németek az ág. evang. egyházhoz tartoznak, a polgári házasság behozatala óta házasságra lépett öt református pár közül a polgári összedás után csak egy pár ment a ref. templomba egyházi esketésre, ellenben az ág. ev. házaspárok kivétel nélkül mind egyházi esküvel is megpecsételték frigyüket. Az ottani anyakönyvvezető akként nyilatkozott, hogy a tótokat és németeket nem is volna szükség egyházi köteleességre figyelmeztetni, a nélkül is teljesítik; ellenben a református magyarokat hiába figyelmezteti köteleességre.« Ez bizonyára az új rendnek igen elszomorító hatása. De még elszomorítóbb az, hogy Bács megyében egy német ág. evang. egyházban október és november hónapokban huszonhat új házasság kötöttet és ezek közül egy házaspár esketette magát egyháziilag a templomban. (Debr. Prot. lap.)

A fehértemplomi mandátum.

Az ország legnagyobb választókerületében a fehértemplomban Pálffy Elemér orsz. képvis. verseczi főispánna történt kineveztetése folytán nagyban készülnek az új választásra. A kormány hivat. jelöltje Dr. Szivák Imre bpesti ügyvéd, ki programbeszédét e hó 4-én tartotta meg, fűt-fát, vicinális vasutakat, Dunaszabályozást stb. ígért. A szabadelpárt értekezletén Dr. Greiner ügyvéd indítványára a hiv. jelölttel szemben Dr. Pescha Miklós kir. trszéki bírót hozták javaslatba, Pescha programbeszédét 9-én tartja meg s a választás e hó 14-én lesz.

A nagy tőke ügynökei.

(K. Ö.) Nem a börze ügynökökről van szó, kik üzelmekkel a spekulációba és a bukába viszik a gyanutlan embereket és ezek filléreivel tömik a nagy tőke feneketlen zsebeit, hanem szó van a törvényhozás azon tagjairól, kik a tantiéme kedvéért a nagy tőke ügynökeinek állottak be és állásukból kifolyó befolyással a lelketlen üzérkedésnek biztosítanak törvényes színezetet.

Eddig úgy tudta mindenki, hogy Magyarország egy tőzsdéje van, a budapesti érték- és árutőzsde. Nem igaz, Magyarországnak két tőzsdéje van.

Egy érték- és árutőzsdéje, a másik meg ott van a Sándor-utczában, a politikai börze. Oly szoros kapcsolatban van ez a két tőzsde egymással, hogy egymás nélkül már meg sem lehetnek, A nagy tőkének, hogy minél rövidebb idő alatt mentől nagyobb hasznot lásson, vállalataiban oly befolyásos tényezőre van szüksége, mely szükség esetén a törvényvel szemben is megvédi.

Szívesen osztózik a könnyen szerzett haszonban. A politikai viszonyok zuhlottsága pedig önkénytelenül odatereli a nagy tőke felé a politikai tekintetet. Mert a pénz a mai társadalom jelszava, ez biztosít tekintélyt, befolyást. Élvezni, meggazdagnodni bármilyen áron, ez irányítja gondolkodásunkat, érzelmeinket.

Aki élvezni vágyunkat kielégíti, annak cserébe adjuk erkölcsi függetlenségünket, önbecsülésünket. A pénz bírása mindenért kárpótol. Pedig jaj annak a nemzetnek, melynek társadalmi és parlamentáriszusa a kapitalizmus uralma alá került.

Szomorú képe van a mi politikai életünknek nagyon. A nagy tőke nyomta reá elerköcs-telenítő bélyegét. A választók megvásárolhatók, áruba bocsájtva azt a kis alkotmányos jogát, melyet az elviselhetetlen közterhek fejében a szabadelvűség még meghagyott.

A törvényhozás a nagy tőke érdekeit szolgálja. A képviselőség már régen nem az, aminek lennie kellene, a nemzet alkotmányos jogai védelmezője, és a nemzeti közérdek előmozdítója. E helyett a képviselőség az első lépés az önérdék kielégítésére, egyik legjövendőmezőbb módja a pénz szerzésnek.

A tőzsdéügynökök a nagy tőke szolgálatában az emberek zsebeire spekulálnak, a képviselő a szavazó polgárok jóhiszeműségére és politikai meggyőződésére. Mindkettő pedig a saját érdekét tartja szem előtt, melyet a nagy tőke, mely a közélet és a parlament felett nralkodik, busásan kielégít.

A képviselőség már nem a közérdek szolgálatáért van, hanem a választási költségekre

tük mind lassabban közeledett a vég felé. De ha viszontlátták egymást, úgy találták, hogy nem változtak meg, hisz szívükben megőrizték ifjuságukat s mint az első években, hallgatva élt bennük egymásiránt a régi szerelem. Hűvek maradtak egymáshoz anélkül, hogy valaha esküvel fogadták volna, hűvek maradtak egy eszményképhez. Cherubina előbb, mint félig gyermek, azután mint érett nő csak ezt az egy érzelmet ismerte és táplálta és ez érzelm szemének lágy, titokteljes fényt kölcsönzött: egész lénye, egész lelke tündöklött át azon. Telve volt reménnyel, vágygyal, át volt szellemülve, érezte, hogy szíve el van árasztva szerelmmel és mégis különös vágyat érzett ahhoz, hogy hallgasson s mint eddig, csendesen visszavonuljon félreeső szögletébe látszólag nyugodtan, de valójában egy felindult benső léttel.

Renato az élet heves küzdelmei között, kimerítve a hatalom- és becsvágy szomjától, lényének legrejtettebb részében egy eleven, mosolygó képet hordozott magával: egy képet, melynek megtestesülésétől azonban mindig visszariadt.

— És jött egy nap, egy pillanat, mikor egyedül, szabadon, senki által sem háborítva állottak egymással szemben. Arczuk nyugodt volt, de lelkük nem, és a szerelemi vallomás, mint rég óhajtott cél akart kitörni ajkukon. De e napon, e pillanatban is hidegek, némák, közönyösek maradtak. Nem találtak szót, nem tekintetet, melylyel érzelmeiket kifejezzék, nem

segített helyzetükön a résztvevő napsugár, a virágillat — maga a természet sem akarta e vallomást. Elhagyták egymást s visszatértek álmaikhoz, miközben sajnálták azt a pillanatot, melyben ki voltak téve a veszélynek, hogy féltett kincsüket nyíltságuk által elveszítsék. Az évek multak, repültek és ők — meghaltak.

A világ bolondoknak nevezi őket és nevet esztelenségük fölött; mindenki avval az ugynevezett józan emberi felfogással ostobáknak mondja őket és vállat von szerelmükre. Ők mindketten állandó tárgyai maradtak az emberek szánakozásának. És én tudom, hogy ők boldogok voltak hallgatagságukban, boldogabbak, mint sok más, kik a bevallott és viszonzott szerelem mámorában usztak. Egyetlen egy az ő álmaik közül becsesebb volt ezer valónál. Tudom, hogy ők nem vettek részt a mindennapi élet küzdelmeiben, s hogy érzelmeiket nem szorították egy szűk, kicsiny körbe, melyben azok hamar kielégítést nyerve, hamar ki is haltak volna.

Hisz megmondta a költő, hogy van oly tág, határtalan, végtelen fogalom, mely nem engedi magát alakba önteni. Bizonyára ilyen a szerelem is, mely minél nagyobb, annál szentebb és sérthetlenebb: és a szerelem kihalásának titka bizonyára abban a folytonos megsértésben rejlik, melyet az emberek ellene elkövetnek. —

M. J.

adott pénz betétül szolgál, mely bőven kamatoz, ha a képviselő a politikai börzén jól spekulál.

Mindez a parlamentarizmusnak, mint intézménynek, oly foku súlyosodására vezetett, minőben gyönyörködhetett a világ a panama-botrány alkalmával. Aki a magyar törvényhozás termeiben a közérdeket említi, azt egyszerűen kinevetik; aki nemzeti ezélokot, nemzeti eszméket hangoztat, az vagy futó bolond (mit parlamenti műnyelven úgy fejeznek ki, hogy idealista), avagy a legjobb esetben reakzionárius és demagog.

Mert a magyar parlamentarizmus más czélt nem ismer, mint a szabadelvű pártérdeket, a kormány-uralmat, melyet a nemzetközi nagy tőke saját képére és hasonlatosságára formált át. A politikai összeköttetésen alapuló vállalkozások, ezek alapján létesített pénzintézetek a szabadelvű politikások részvevése a különböző pénzügyi manipulációkban és alapításokban, mind a mellett bizonyít, hogy a kapitalizmusnak sikerült gyökereit oly ügyesen a politikai közéletbe verni, mit észrevenni aki elég merész, avagy ostoba. azonnal megszűnik tagja lenni annak az érdekszövetkezetnek, mely a nagy tőke érdekképviselőjét és közvetítőjét vállalta magára és az ország törvényhozási terméből politikai tőzsdét csinált.

Ismeretes Jay Gould a hirneves amerikai tőkepenész cinikus mondása. Választási czélokra kértek tőle pénzt. A tőkepenész erre azt mondta, hogy nem a választókat, hanem a választottakat szokta megvásárolni. Ez a legpregránsabb kifejezője a nagy tőke elbizakodott uralmának, mely korrumpálta a modern parlamentarizmust.

Eljárása mindenütt egyforma. Nem a választókat veszteti meg, mert ezektől viszontszolgálatot nem nyerhet, hanem magát a törvényhozást mely tekintélyét és befolyását bocsátja áruba.

Európaszerte kiadatott a jelszó: a parlamentarizmus tisztasága megóvandó a nagytőke befolyásától. Sokan a nagytőke uralmának megtörésére alkalmas eszköznek tartják a demokratikus alap fejlesztését, sokan az általános választói jog behozatalát. Mindkét megoldási mód, így egyszerűen odaállítva, nem vezetne célhoz.

A parlamentarizmus a korrupció jelen el-fajulása mellett a legdemokratikusabb alapon sem bír biztosítékkal a nagy tőke befolyása ellen. Mert míg a korrupció megtörve nincs, addig csak üres fogalom marad a demokraczia, nem az egyéni derekasság, a munka érdeme, nem a közérdeki jut érvényre, hanem az egyéni önzés és a szolgálékűség. Példa reá Franciaország, a legdemokratikusabb intézményekkel és a panama-botrányjal.

Ezen állapotok észlelhetők minálunk is, ahol a demokratikus elv üres fogalom, melyet a szabadelvűség lényegéből teljesen kiforgattott. A választói jog kiterjesztése és általánosítása kétségkívül hozzájárulna a parlamentarizmus purifikációjához, de nem a jelen gazdasági mizeriák közt, mely a nagy tömeget kész préda gyanánt dobja oda a pénz hatalmának.

Es így eljutottunk volna a liberális rendszer közgazdasági politikájához, mely a merkantil gazdasági rendszer dédelgetésével a nagy tőkének biztosította uralmát, a nemzet legnagyobb kontingensét pedig megfosztotta anyagi függetlenségétől, mely egyedüli garanciája az erkölcsi függetlenségnek. A nemzet gazdasági rendszerét kell egészséges alapokra fektetni, mert csak egy gazdaságilag független és erős nemzetben fejlődhetik ki erős társadalom és egészséges parlamentarizmus, mely képes magát a nagy tőke uralma alól emancipálni. Addig azonban megmarad a törvényhozás politikai tőzsdének és a képviselők tekintélyes száma a nagy tőke ügynökeinek.

Az ezredéves ünnep és az iskolák.

Hogy végigzúgott szép hazánkon a harangszó, első hirdetője az új ezredévnek: megdobbant, fölujjongott rá minden magyar szív.

Sok, temérdek idő ezer év és csodálatos e haza ezredéves fennállása.

Lakta más nép is e nekünk oly ismerős tájakat s elsöpörte őket az áradat, elviharzott

fölöttük a történelem. Aztán megszólalt a hircs harci kürt az erdős Kárpátok bérczein, leszállott honfoglaló őseink vitéz csapatja, hősi elszántsággal megszerezte e hazát s utódai sok bátorsággal, sok vérrel, sok áldozattal megtartották azt a vész és vihar közt ezer éven át.

Es most új ezredévbe lépett a magyar s a tanulságok nagy sorozata vonul el szeméi előtt, megújulnak a hősi emlékek, fölkelnek sirjaikból a daliás hősök, tanítanak hazáért küzdeni, hazát szeretni; önbizalmat, kitartást, lelkesedést öntenek a mai kor magyarjába.

Es nincs nemzedék több, mely megérje ezt a kort; sem előttünk nem volt, sem utánunk nem lesz több nemzedék, mely tanuja lehessen a második ezredév hajnalhasadásának.

Ezen kor magyarjának kell tehát mérlegelni, ünnepelni e nevezetes időt; glóriát kell vonnia e röpítő évre, hogy örökre emlékezetes legyen; hogy regélhessen késő unokáinak is nagy, gazdag időről, új ezred évnek dicső kezdetéről.

Ezért lesz ez az esztendő ünnep széles e hazában.

Máris megindult egy-egy ér, egy csermely, itt is, ott is, hogy beleömljön ama hatalmas folyamba, mely ott hömpölyög majd az ország szívében s közös hazafias lelkesedés emelje magasra hullámain, növeszsze áradatát, hogy merithessen belőle 17 millió ember örömöt a mult-ra, reményt, bátorságot a jövőre.

A külső fény és csillogás, az emlékoszlopok, az ércszobrok, a fölvonulások, a kiállítás, mind csak mozzanatai az ünnepeknek; lényege: a közhangulat, közlekedés, közöröm s áldozatkészség, a mit élesíteni kötelessége minden magyar embernek. Főleg pedig arról kell gondoskodni, hogy az új ezredév jövődők munkásai és szereplői, a magyar ifjúság át és át legyen hatva az ünnepi hangulattól.

Ime tehát kitűnik az iskolák szerepe az ezredéves ünnepen.

Az ifjúság értelmét, érzését, hangulatát az iskola irányozza s nem nagyit azon író, ki azt mondja, hogy »az iskolában dől el a nemzet sorsa.« A milyen irányt adunk a fiatalság szellemének, olyan lesz a jövődők társadalom képe; a milyen magot vetünk a termékeny talajba, olyan lesz a termés. Ezért merem kimondani, hogy az ezredéves ünnep sikerében nagyon fontos szerepe van az iskoláknak.

Közönnyel vádolják a mai ifjúságot; a tulfinomított századvégi nevelés meg az ideges rohanó kor sajátosságos közöny bélyegét nyomja reá; de a magyar gyermekekből, a magyar fiatalságból nem vész ki a szép és jó iránti érzés, csak föl kell lekesíteni a szunnyadó erőket s majd szárnyra kel a hazafiság; mikor még beteget, aggot is felriaszt letargiájából az ezredéves ünnep.

Épp a mai anyagi korbán serény, gyors kézzel kell megragadni minden alkalmat, mely nemesebb érzést, idealizmust, áldozatkészséget fakaszthat az ifjúság szívében s ha nem a közjóért, a hazáért, az ezredéves ünnep sikeréért; magáért a gyermekvilágért, az ifjúságért pedagógiai szempontból is érvényt kell szerezni az ezredéves ünnep eszméjének az iskolai oktatás keretében.

Nem mondom, hogy máris szertartásos ünnepélyeket rendezzen az iskola s az oktatásra szánt időt fecsérelje, csak, hogy e jubiláris év folyamán megfelelő színezetet adjon az iskolai életnek; ünnepi hangulatot keltsen és tartson meg az ifjúság szívében s már nagyon sokat használ az ezredéves ünnepnek.

Bármilyen ünnepélynek a világon kedves keretet ad egy öntudatosan lelkesedő ifjúság örömjaja, hát még egy nemzeti ünnepnek! S a gyermekvilág lelkesedése átragad a szülőkre, felnőttekre, magával ragadja a családot, az egész társadalmat. Így készítheti elő a talajt az iskola az ezredéves ünnephez.

Es a milyen befolyása van az iskolának az ezredéves ünnepre, viszont ennek is olyan nagy hatása lehet az iskolai oktatás sikerére. Ezeréves történet, ezeréves kultúra tartja majd felvonulását a nemzet szeme előtt; bő ismeret-tár, főleg nemzeti szempontból; az iskolának csak meríteni kell majd belőle.

Hazafias kötelessége minden magyar iskolának az évi oktatásra rávérsni e nagy nemzeti ünnep bélyegét. Föl kell használni a kínálkozó

alkalmakat lelkesítő szövegek tartására. Föl kell kelteni az érdeklődést az országos ünnepi mozgalmak iránt; időközönként ismertetni kell az ezredéves ünnep részleteit. Majd mikor a fővárosban tényleg megindulnak a millenniumi ünnepek, az iskolák is rendezhetnek például önképzőkörök útján egy-egy hazafias ünnepélyt.

Szóval nincs vesztegetni való idő. Benne vagyunk a jubiláris esztendőben. Most termékeny a talaj, most alkalmas a kor; most vésetheti be az iskola mult örömei és jövődők remények csillagfényénél biztos, állandó betűkkel az ifjúság szívébe a hazaszeretetet, már pedig igaza van a nagy hazafinak, hogy »a hazaszeretet felelevenítése a nemzet élethalálkérdése Magyarországon.«

Özv. Személy Kálmáné.

Biharvármegye közügyei.

A közigazgatási bizottság ülése.

(Saját tudósítónktól.)

Tegnap délelőtt 10 órakor tartotta Biharvármegye közigazgatási bizottsága ez évben első ülését. Csendben, minden nagyobb esemény felszínre kerülése nélkül folyt le a gyűlés, legfőbb az albizottságok megalakítása érdekelte egy kissé a jelenlévőket.

Ott voltak: dr. Beöthy László főispán elnöke alatt: Szunyogh Péter alispán, Papp János főjegyző, Tóth Dezső tiszti főügyész, Ferdényi Kálmán árvaszéki elnök, Papp Miklós pénzügyigazgató, Sipos Orbán kir. tanfelügyelő, dr. Bulyovszky József kir. ügyész, Gyurkovits Kornél kir. főmérnök, id. Gálbory Sámuel, Szász Ágoston, Balásházy Bertalan, Radnai Farkas, ifj. Tisza Kálmán, Ertsey Géza, Torma Lajos, id. Markovits Károly, Szabó József és Hegyesi Márton bizottsági tagok, továbbá alispáni előadókként: Lovassy Andor, Baranyi András és Keszthelyi Zoltán aljegyzők.

A főispán jelentésére először is a törvényhatósági bizottság azon értesítését veszik tudomásul, hogy a közigazgatási bizottságból 1895. év végével kilépett Balásházy Bertalan, id. Markovits Károly, Szász Ágoston, Radnai Farkas és Hegyesi Márton tagokat az 1896—1897. évekre a közigazgatási bizottság tagjaivá újból megválasztották. Ezután az albizottságokat alakították meg.

Albizottságok.

A fegyelmi választmány tagjai lettek: Szabó József, Örley Kálmán, Gyurkovits Kornél, Sipos Orbán, Szász Ágoston. Póttag: Papp Miklós.

A gyámügyi felelősségi küldöttség hivatalból résztvevő tagjai: Szunyogh Péter alispán, Papp János főjegyző, Tóth Dezső t. főügyész, Ferdényi Kálmán árvaszéki elnök. Választott tagok: Szabó József, Szász Ágoston. Póttag: Hegyesi Márton. Kinevezett tagok: Radnai Farkas, Örley Kálmán, Torma Lajos.

A börtönvizsgáló bizottság tagjainak a főispán következőket nevezi ki: Sipos Orbán, Gyurkovits Kornél, Ertsey Géza, Balásházy Bertalan.

Az erdőrendészeti bizottságot titkos szervezettel alakítják meg. Elnök: Gálbory Sámuel, alelnök: Hegyesi Márton, tagja: id. Markovits Károly. Ezen bizottság hivatalból szakértő tagja: Osterlamm Armin kir. erdőfelügyelő.

Az erdei-kihágási II-od foku bíróság rendes tagjainak megválasztottak: id. Gálbory Sámuel, Örley Kálmán, Szabó József és Szász Ágoston. Póttagok: Radnai Farkas, Hegyesi Márton, Torma Lajos, ifj. Tisza Kálmán.

A pótfelügyelőségi bizottság tagjai lettek: Szász Ágoston, Papp Miklós, id. Gálbory Sámuel és Örley Kálmán.

Alispáni jelentés.

Alispán jelentése először is a mult hó végén végbement tisztújításokról számol be, melynek említésre méltó eseménye a központi és a b-tordai főszolgabírák kibukása volt. Jelentés szerint a közegészségügyi állapotok kedvezőle-
nebbek voltak, mint az előző hónapokban. A

hivatalos orvosok 3369 beteget gyógykezelték, s így 114-gyel többet, mint november hónapban.

Uralkodó kórként a vármegye egész területén a légző szervi bajok fordultak elő.

A heveny fertőző kórok közül a roncsoló toroklob 4 járás 8 községében, kanyaró 5 járás 7 községében, hasi hagymáz 3 járás 3 községében fordult elő.

Szaférfiak jelentése.

Sipos Orbán kir. tanfelügyelő, Gyurkovits Kornél kir. főmérnök, dr. Bulyovszky József kir. ügyész nemleges jelentéseket terjesztenek be. Papp Miklós kir. pénzügyigazgató az adóügyekről referál.

A folyó ügyeknél egy nevezetesebb dolog jött elő, t. i., hogy a pecze-szöllősi gyógyszer-tárt Plaveczy Sándor gyógyszerész kapta.

Papp János főjegyző ezután a gyűlésről irt jegyzőkönyvet olvassa fel, melynek végzetével a főispán bezárta a gyűlést.

UJDONSÁGOK.

* **Hétfői rendkívüli kiadásunkat**, mely a nagyváradai katolikus kör megnyitására s bíboros-püspökünk vasárnap ebédjéről referált, s amelyet lapunk nagyváradai előfizetői már hétfőn délelőtt megkaptak, mai számunkhoz mellékelten küldjük vidéki olvasóinknak.

* **Személyi hir.** Dr. Schlauch Lőrincz bíbornok-püspökünk tegnap reggel a gyorsvonattal Budapestre utazott.

* **Városi közgyűlés.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának folyó évi január hó 9-én, esetleg folytatva a városház tanácstermében tartandó s mindig d. u. 3 órakor kezdődő közgyűlésén következő ügyek fognak tárgyalatni:

1. Polgármesteri havi jelentés.
 2. A magy. kir. belügyminiszter leirata a felső gyaloghíd bérletére vonatkozólag.
 3. A tanács előterjesztése a szeszes italok után szedendő városi fogyasztási illetékre vonatkozólag.
 4. A tanács véleményes jelentése az igazságügyi palota építése folytán felmerülő teendők tárgyában.
 5. Ugyanannak előterjesztése a szervezeti szabályrendelet módosítása, valamint a tisztviselők segéd- és kezelő személyzet, községi iskolai tanítók, tanítónők fizetés rendezése tárgyában.
 6. Ugyanannak előterjesztése Busch Dávid főmérnök és Orbán Ignác mérnök fizetés emelés iránti kérvényük tárgyában.
 7. Ugyanannak előterjesztése Rimanóczy Kálmán fő-utezai építkezése ügyében.
 8. Ugyanannak előterjesztése a Czion templom-egylet által a nagy piaczi telkeken eszközendő építkezés határidejének meghosszabbítása iránt.
 9. Ugyanannak előterjesztése Hillinger Lipót többlet bérösszeg visszatérítés iránti kérvénye tárgyában.
 10. Ugyanannak előterjesztése Breyer Farkas utca vonal megállapítás iránt beadott felebbezése tárgyában.
 11. Ugyanannak előterjesztése a Magyar Asphalt Részvénytársaság-gal az Ujsor, Szaniszlós és Nagy-magyar-utczák kiburkolására vonatkozólag megkötött szerződés iránt.
 12. Az igazoló választmány jelentése a múlt december hó 22-én megválasztott törvényhatósági bizottsági tagok igazolása ügyében.
 13. Az igazoló választmány megalakítása.
 14. A központi választmány az országgyűlési képviselő választók 1896. évre érvényes névjegyzékét bemutatja.
 15. A színügyi bizottság indítványa a nyári évszakra kiadandó szini engedély tárgyában.
 16. A kolozsvári »Nemzeti színház« igazgatójának kérvénye a nyári előadások tartására vonatkozó engedélynek részére való megadása tárgyában.
- * **Románok karácsonya.** A román karácsony alkalmából az ünnepi istentiszteleteken nagy közönség volt jelen. Hétfőn, karácsony első napján a Szt.-László-téri g. kath. székesegyházban Pável Mihály püspök pontifikált s ugyancsak ő tartotta az egyházi szónoklatot. Az isteni tisztelet alatt a szemináriumi énekkar

több igen szép egyházi éneket adott elő. — A gör. keleti holdas templomban is nagy fényvel tartották meg a karácsonyi istentiszteleteket. Az első nap Goldis József püspöki helynök végezte nagy segédlettel az istentiszteletet. Naponta délutánokint az összes templomokban vecsernyék voltak.

* **Helyreigazításul.** Vettük a következő sorokat: Tek. Srerkesztő Ur! A helybeli lapok s köztük a »Tiszántul« is a bíbornok püspökünk Ó eminentiája által múlt vasárnap adott dísz ebédéről azt írják, hogy arra bizonyos száz tagu tisztelő bizottság tagjai voltak hivatalosak. *A jelen voltak névsorának figyelmes áttekin-téséből azonban világos, hogy e közlés egyszerű hírlapi kombináció, mit helyreigazításul becses lapjában megemlíteni kérek. Tisztelettel Fetser Antal titkár.*

* **Az első sétahangverseny.** Háziezredünk kitűnő zenekara vasárnap délután rendezte első sétahangversenyét a Sasnagyertermében. Az ügyesen összeállított programot nagy és díszes publikum hallgatta végig. Különös tetszést keltett a »Reservista álma« cz. nagyobb kompozíció, melynek dirigálásával Bachó karmester igen derék munkát végezett.

* **Farsang.** Karneval hercege megérkezett, a mulatni és táncolni vágyók öröme. Hétfőn kezdődött hat hétig tartó uralma, s hogy vig, zajos legyen, arról gondoskodtak már a bálrendezők. A farsangi mulatságok közt ez évben is az ipartestület táncestetélye lesz az első a jövő vasárnapon a »Sasban.« Az eddig megállapított mulatságra nézve különben a következő farsangi naptár nyújt felvilágosítást:

Január 11. Gyermekbarát egylet bálja a »Sasban.« Január 12. Az ipartestület táncestetélye a »Sasban.« Január 19. A 48-as függetlenségi népkör bálja a »Zöldfában.« Január 25. Tiszti-estély a »Sasban.« Január 28. Román jogászok bálja és hangversenye a »Zöldfában.« Február 2. Református bál Várad-Velenczén, Február 15. Tiszti-estély a »Sasban.«

* **A vetélytárs bosszúja.** A régi história. Két legény szeretett egy menyecskét s mivel lemondani egyik sem akart, hát mindketten azon igyekeztek, hogy a másikat elpusztítsa. A két szerelmes legény — mint lippai tudósítónk írja — Kornya János és Halmazsán Áron. Mindketten szerelmesek voltak egy szép fiatal menyecskébe. Halmazsán többször kérte Kornyát, hogy mondjon le az asszonyról s mivel az nem akarta a kérést teljesíteni, elhatározta, hogy vetélytársát elpusztítja. Szavát tegnap be is váltotta. A b o r o s j e n ő i vásáron három barátjával megtámadta Kornyát s addig ütötték, míg az meg nem halt.

* **A választók névjegyzéke.** Nagyvárad város központi választmánya ma délután ülést tart a városházán. Ez alkalommal a választmány új tagjai leteszik az esküt, továbbá a véglegesen megállapított 1896. évi választók névjegyzékét betervezik a közgyűléshez s felterjesztik a miniszterhez.

* **Egy főúr a millenniumra.** Schönborn-Buchheim Ervin gróf hazafias érzületének igen szép jelét adta a napokban. Tíz ezer koronát adományozott a munkácsi róm. kath. templom újjáalakítására s ez összeget már el is küldötte a munkácsi prépost-plébánosnak.

* **Vérezgő csendőr.** Egy Hevesy nevű csendőrt Hajduböszörményből Debreczenbe helyeztek, és új állomására Hevesinek tegnap kellett volna bevonulnia. E helyett a csendőr teljesen fölfegyverkezve elment a középkerthben lakó szeretőjéhez. Ördögh-Nagy Zsuzsihoz és ott összeszólalkozott a leány szüleivel és fivérével, akire mikor az ajtón belépett, fegyverével rálőtt. A golyó a legény száján hatolt be, úgy hogy az rögtön összeesett és meghalt. A gyilkos csendőr ezután visszament a kaszárnyába, ott felköltötte a társait s először Knapp csendőrt lőtte mellbe, azután rálőtt egy másik csendőr bajtársára is, akit azonban nem talált el, úgy hogy ez az ablakon keresztül elmenekülhetett a

dühöngő ember elől. Hevesi ezután fogta fegyverét s önmagát lőtte agyon. Knapp csendőr, akit Hevesi golyója mellbe talált, haldoklik.

* **Nincs restancia.** Ritka ez és igen kevés közhivatal dicsekedhetik vele. A nagyváradai kir. ügyészség úgy látszik a kivételek közé tartozik. 14535 ügyet intézett el az elmúlt évben. Dr. Bulyovszky József kir. ügyészhez beérkezett 8923 ügy, Lázár Márton kir. alügyészhez 1193, Böhm Jenő kir. alügyészhez 1519, Pop Aurél kir. alügyészhez 1226, Korn Lajos kir. alügyészhez pedig 1674 ügy, s a hozzájuk beérkezett ügyeket a hivatalos kimutatás szerint mind el is intézték. Lázár Márton alügyész ezenkívül részt vett 161, Böhm Jenő 150, Pop Aurél 183, Korn Lajos 134 itélettel befejezett végtárgyaláson. Sajtóügyi tárgyalást egyszer tartott dr. Bulyovszky József kir. ügyész, a ki a hivatalt is vezette.

* **A városi mérnökök fizetés emelése.** Pár nappal előbb említettük, hogy Busch Dávid városi főmérnök beadványt intézett a városhoz, melyben fizetésének 2400 frtra emelését és a munkálatok után pótlék megadását kéri. Úgy látszik, hogy a példa ragadás, mert tegnapelőtt pedig az alig három év óta városi alkalmazásban lévő Orbán Ignác mérnök is 200 frt fizetés emelést kér. A városi tanács tegnap tárgyalta mindkét kérelmet s azzal terjeszti be a csütörtöki közgyűléshez, hogy a törvényhatóság egyszerűen térjen napirendre a kérelmek felett. A kéréshez méltó volt a felelet.

* **Tiszti estélyek.** Derék katonáink az idén is, mint az elmúlt években két estélyt rendeznek, még pedig január 25-ikén és február 15-ikén. A helyőrség tisztjeinek estélyei mindig a legsikerültebbek közé tartoznak, s így az idén is minden körben igen élénk érdeklődés nyilvánult irántuk.

* **Fekete himlő.** Sátoralja-Ujhelyen a fekete himlő nagy mértékben fellépett. A járvány dacára a kemény időjárásnak, egyre terjed és már alig van család, ahol ne volna betege. Némely házban 3—4 áldozatja is van a veszedelmes betegségnek. A hatóság lemesszebb menő óvintézkedéseket tette meg.

* **Igazolt városatyák.** Az igazoló választmány tegnap délután összegyűlt a városházán, hogy a legújabb megejtett törvényhatósági bizottsági tagválasztás ügyében értekezzen. Kévs dolga akadt azonban a bizottságnak, mert a választás ellen senki nem adott be felszólalást s így egyszerűen jelentést tesznek a választás eredményéről a közgyűlésnek.

* **Elhunyt főpap.** Az erdélyi fehérvári káptalannak gyásza van. Egy kitűnő tagja dr. Barts Ferencz nagyprépost hunyt el munkás életének 83-ik, áldozó papságának 59-ik évében.

* **A jégről.** A koresolyázó közönségnek olyan pompás idő kedvez, hogy különbet nem is kívánhatnak. Naponta előkelő közönség keresi fel a város legjobb jegét, a városligeti jégpályát. Daczára, hogy most már a Sport-téri pálya is használható, még több közönsége van a Városligetnek, mint abban az időben, mikor nem volt rivalisa. Naponként a 10 és 20 kros jegyekből 30—35 frtot vettek be az elmúlt két ünnepezen is. — A Sport-téri jégpályán is szép számú közönség koresolyázott. A délutáni órákban katonazene mulattatta a jelen voltakat.

* **A kereskedelmi és iparkamara megalakulása.** A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara ma, szerdán délután 3 órakor tartja alakuló gyűlését. Ez alkalommal választanak a következő 5 évre elnököt, osztályelnököt és pénztárnokot. Mint haljuk, a kamarai elnökség betöltésére nézve már hetek óta mozgalom van a beltárgyak közt. Az iparos tagok az eddigi érdemdús elnök: J a n k y József helyett más el-

nőköt akarnak. Előbb Hoványi Gézát akarták, de ő kijelentette, hogy Jankó József az elmúlt 5 év alatt annyi érdemet szerzett, hogy a legjobb kezében lesz továbbra is nála a kamara ügyeinek vezetése. Az iparosok most Huzella Gyulát öhajjták elnöknek s a mai gyűlésen mellette szavaznak. A kereskedők azonban Jankó József újbóli megválasztását öhajjták. Valószínűleg a vidékről jövő kültagok szavazata fog dönteni az elnökválasztás kérdésében.

* **A piczulák vége.** Az osztrák értékű piczulák is nem sokára a suszter-falér sorsára jutnak. A m. kir. pénzügy miniszter leiratot intézett a törvényhatóságokhoz, melyben figyelmezteti a közönséget, hogy az osztrák értékű 10 és 5 kros ezüst pénzek a közforgalomban már csak 1896. december végéig lesznek. 1898. december végéig még az állampénztárak beváltják, de később már anyagértékükben sem fogadják el.

* **Iparhatósági megbizottak alakuló gyűlése.** A Nagyváradváros részére választott iparhatósági megbizottak hétfőn tartották alakuló ülésüket. Elnökké választották Szilárdy Ernőt; kereskedelmi iskolát látogatónak Kandel Józsefet, ipariskolát látogatónak Tóth Ferenczet és Vent Ferenczet; lajstrom vizsgálókká Korompay Lajost és Papp Lajost. — Műhely-vizsgálók lettek: Olasziban Stágel Kálmán, Kocsis János, Szirmay Lajos és Csatóry István; Ujvároson Sényi Sándor, Dávid Bernát, Orbán Ferencz és Nagy Endre; V.-Váralján Lőrinczy András és Szűts Ferencz; V.-Velenczén Volf Henrik és Kiss Ferencz.

* **Jóteköny főúr.** Báró Königsvarter Herman és neje, kiknek bőkezűségéről csak a nem rég lefolyt karácsonyi ünnepek alkalmával tettünk említést, újabban ismét ezer forinttal ajándékozták meg, a kisszántói uradalom szegényebb sorsu tisztjeit és cselédeit.

* **A »Gyermekbarát« egylet bál-rendező bizottsága** tegnap este ülésezett a Casinó helyiségében. Megbeszélték a szombat esti, fényesnek ígérkező bálra szükséges teendőket s beosztották az egyes rendező tagok szerepét.

* **Pásztorjáték a szent József-intézetben.** A szent-József-intézet növendékei vizkereszt előestélyén ismételték azt a karácsonyi pásztorjátékot, melyet decz. 22-én oly szép sikerrel adtak elő. Az előadás a szemináriumi növendék papság, a társintézetek növendékei és városunk kath. polgárai közül sokan voltak jelen.

* **Halálozás.** Michelstädter Ignác m. kir. törzsermester f. hó 4-én, életének 29-ik, házasságának 2-ik évében, hosszú szenvedés után elhunyt.

* **Talált pénz.** Vasárnap délutáni 1/2 3 órakor a l. sz. püspöki palota kapuja előtt hevert a földön 10 frt bankópénzben, melynek a jelenlevő bércoksisok közt sem akadt gazdája. Ha a károsult érdeklődik még pénze iránt, jelentkezék kiadóhivatalunkban, hol szívesen szolgálunk utbaigazítással.

* **Névváltoztatás.** A belügyminiszter megengedte, hogy a Kolozsvármegye területén levő »Gyula« község neve »Kolozs-Gyula«-ra változtassék.

* **Propper N. János alsófoku kereskedelmi iskolájában** az előadások holnap szerdán ismét megkezdődnek.

* **Fodrász-kolon.** Vasárnap este volt a »Zöldfa« szálloda nagytermében a fodrászok 10-ik és az idényre utolsó kolon-estélye. Az estélyen jelenlevő nagyszámu közönség kedélyesen és fesztelenül mulatott hajnalig. Jelen voltak: Asszonyok; Bumbera Imréné, Özv. Bartha Józsefné, Deák Józsefné, Éhik Károlyné, Hegedűs Mártonné, Özv. Guzman Györgyné, Kőszeghy Jánosné, Kangur Teréz, Nagy Jánosné, Özv. Nánágy Györgyné, Özv. Müller Józsefné, Menszár Istvánné, Szűcs Istvánné, Szakács Józsefné, Cseh Antalné, Özv. Tóth Mihályné, Oláh Istvánné, Páppay Istvánné, Sebestyén Mihályné.

Leányok: Bumbera Mariska, Bartha Róza, Bartha Irén, Deák Róza, Klementiz Gizella, Éhik Ilonka, Hegedűs Erzsike, Guzman Mariska,

Kiss Mariska, Kőszeghy Róza, Nagy Teréz, Nagy Gizella, Nánágy Erzsike, Menszár Mariska, Szakács Piroška, Szűcs Piroška, Oláh Róza, Páppay Mariska, Petrus Helén, Cseh Ilonka, Spetkó Gizella, Várady Mariska, Sebestyén Anna, stb.

* **Budapest közfürdői.** Budapest közfürdőiről Pucey franciaúl Párizsban egy füzetet bocsájtott közre, melyben leírja, hogy Budapest az a város, a mely egész Európában legtöbb közfürdőt nyújt lakosainak. Budapest 500.000 lakosa évenként átlag 2.854.000 fürdőjegyet fogyaszt el. Még télen is el kell naponta hat-hét ezer. Párizs tekintetben messze mögötte marad Budapestnek.

Lapunk egyes számai a következő hitelekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-téle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishíd-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca,
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca,
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.

M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

EGYLET.

Nőegylet választmányi ülése. A »Biharmegyei és Nagyváradi Nőegylet« választmányi f. hó 9-ikén délután 4 órakor özv. báró Geliczey Félixné elnöknő lakásán ülést tart.

Mező-keresztesi katolikus kör. Dr. Schlauch Lőrincz bibornok püspök védnöksége alatt újév napján *Mező-keresztesen* kath. kör alakult, melynek alapszabályait már be is terjesztették jóváhagyás végett. A kör elnöke: *Atacs Károly* plébános, alelnök: *Zonda Ferencz*.

Irodalom és művészet.

— **Szomorú órák.** Elbeszélések és rajzok az életből. Irta Konczházi Koncz Akos. Egy kis maliciával azt mondhatnám, hogy csakugyan azok voltak életem legszomorúbb percei, amelyeket e könyv pazarlására fordítottam. De valójában nem a szomorúság fogja el e könyv olvasóját, hanem valami véghetetlen sajnálkozás, hogy ime a telhetetlen napi sajtó tárcza és novellairásra készletti még azt is, akinek egy szemernyi írói vénája sincs. Csupa író-uraságtól levetett közhely az egész könyv, nagyon csinált limonádé-történetek, a valószínűség teljes hijával, bakfis — vagy gimnázista — érzélgősséggel és rettentés magyar nyelven elmondva. Ebben a könyvben a sablonosság és az üresség különben oly nagy mértékben dominál, hogy szinte az olvasót is szürke lelkűvé változtatja. A csinosan kiállított kötetet a szerzőnél Debreczenben lehet megrendelni, hogy mennyiért, azt nem tudjuk.

— **Magyar közgazdasági szemle.** Az igen szegény magyar revue-irodalom egy új folyóirattal szaporodik: a most alakuló országos gazdasági szövetség Magyar közgazdasági szemléjével. Az új revue szerkesztője lapunknak kitűnő tollu rendes munkatársa, dr. Bernát István akadémiai tag lesz, s így több, mint valószínű, hogy a lap szellemi niveauja előkelőségben és modernségben fel fogja venni a versenyt a külföld hasonló vállalatival. A revue előfizetési ára 6 frt lesz egy évre, s ez az összeg a szerkesztőség címére küldendő (Budapest, Üllői ut 25.)

— **Utazásom Sicília és Málta szigetén.** Dr. Erdődi Béla, a poeta — lelkű professzor ily című gyönyörűen illusztrált műre hirdet előfizetést 2 frtjával, (diszkótésben 2 frt, 80 kr.) mely összeg Lampel Róbert könyvkereskedésébe (Budapest, Andrássy ut) küldendő.

— **A kolozsvári szintársulat Nagyváradon.** A színügyi bizottság pár nappal ezelőtt tartott ülésén a tagok egy része a mellett érvelt, hogy ez év nyarán ne tartsanak Nagyváradon színelőadásokat, mert úgy sem jön Nagyváradra jó szintársulat. Ez a jóslat nem teljesül, a miről örvendetesen értesül, azt hisszük Nagyvárad közönsége. Nemcsak türethető, de a vidék legjobb társulata: a kolozsvári már megkereste Hoványi Géza színügyi bizottsági elnököt s a nyárra kéri a játszási engedélyt. Megyery Dezső igazgató megkeresése tárgyában ma, szerdán délután tanácskozik a bizottság. A meghívó a következő:

A színügyi bizottság tagjait tisztelettel felkérem, hogy a folyó hó 8-án délután 5 órakor tartandó bizottsági ülésen megjelenni sziveskedjenek. Tárgy: Megyery Dezső kolozsvári színgazgató kérelme a nyári évadra játszási engedély iránt. Hoványi Géza, színügyi bizottsági elnök.

Ezredéves kiállítás.

Ünnepek a faluban.

Már most is látnivaló, hogy az ezredéves kiállításon a nagy publikum a történelmi és talán a katonai kiállításon kívül legjobban a falut fogja látogatni. — Most is arra felé huzódik az épületeket néző fővárosi ember s ha külföldről jön valaki a kiállítás készülődséit nézni, alig tud megválni az érdekes falutól, változatos, tetszetős házaiktól, amelyek közt szinte más levegőt érez. S mennyire megélenkül még ez a kép, ha a házak belső is külső berendezése teljes lesz, ha elrakják bennök a magasra vetett ágyakat, a tulipános ládákat, az András kereszt-lábu asztalt, a hosszú lócsát, ha beköltöznek a figurák, az illető vidék ruháiban, s mindenütt jellemző, a vidék szokásait ismertető csoportokban.

Az udvart aprómarha népesíti be a csürben csépelnek, vagy kukoriczát hántanak, káposzlát tipornak, a gondos házi asszony a hízókat eteti, az eleven galambok pedig leszállnak a duczról, hogy szemet keressenek a népes udvaron. Eleven lakókat is költöztetnek a házakba: mindeniknek a felügyelője és gondozója arról a vidékről való, ahonnan a ház; megfelelő viseletben jár, s azt a tájszólást beszéli, amelyet odahaza megszokott.

De a legnagyobb élénkséget az időről-időre rendezendő nagyobb szabásu ünnepek, felvonulások, sokadalmak, hozzák a faluba. Majdnem minden hétre esik majd egy-egy ilyen ünnep, amelyeket sorra rendeznek az egyes vármegyék, bemutatva népök legjellegzetesebb szokásait. Az eddig már teljesen megállapított ilyen ünnepek a következők:

Az első a kun lakodalom, amelynek a menete végig vonul majd a városon. Több mint száz résztvevője lesz, Karczagról, Turkevéről, Kisujszállásról, Madarásról, Kun-szent-mártonból, Kunhegyesről. A legnagyobb legények, a legszebb leányok, legkaczkiasabb menyecskék jönnek fel, 16 szekérrel, amelyeket még negyven lovas kísér. Persze cigány is lesz velük. A faluban igazán megesküszik az egymásnak szánt legény és leány s a csárdában valóságos megártják s lakodalmat, kunsági szokás szerint.

Krassó-Szörény megye is lakodalmat rendez a teregovai és bogsáni járásokból való résztvevőkkel. Erre az ünnepségre is 30 embert vesznek föl, az országnak talán legfestőibb viseletében. Hevesmegye a faluban egervideki búcsut rendez, 60 résztvevővel. Szebenmegye szászlakodalmat mutat be; 100—110 résztvevője lesz, 6 szekérrel, 60 lóval. Két napig tart a lagzi, s utánna nagy lakodalmas táncmulatság lesz a városban, amely virradtik tart. Kolozsmegye bemutatja a bánffy-hunyadi lakodalmas szokásokat. Zemplén vármegye pedig nagy hegyaljai szüreti ünnepet rendez. Tállya, Mád, Tarcal Tokai, Olasz-Liszka, Erdőbénye, Tolcsva, Sárospatak, Sátoralja-Ujhely, küldik föl a legderakabb legényeket, legesinosabb lányokat akik úgy végzik majd a szüretelést, mint a Hegyalja boldog napjaiban szokásos volt. Vig zeneszóval, szüreti szerszámokkal viszik a hatalmas menyeczszerű

szőlő koronát a szállós gazdához, s a beszédek és ünnepek után vig lakomával, nótával, tánczcal ünneplik a szüret sikerét.

A további ünnepek még: a nagyjácsai bucsu, szerb bucsu, ruthén keresztelő, oláh házi szent ünnep, örménységi lakadalom, aszaló-megyaszzói arató ünnep úgy hogy máris biztosítva van, hogy a kiállítás faluja a hat hónapon keresztül ki nem fogy a sok vigasságból, látványosságából.

REGENY-CSARNOK.

Az erdészlakban.

Írta: Seevald H.

Fordította Bércziházi Bérczy Margit.

Ernő a zongorához telepedett s egyszerű dalokba kezdett, melyeket rokonszenves bariton hangon adott elő. Ezután Erika váltá föl. Ő is készségesen énekelt kellemes bár iskolázatlan hangjával mindent, a mi csak eszébe jutott, míg Ernő hallás szerint kísérelte a kis dalokat. De midőn Ernő a reggel énekelt dalt kéré, erről mit sem akart tudni. Csak piruló arczát fődé el kezeivel.

Ernő azt hívé Erika csupán atyja iránti ki-méletből tagadja meg a dalt, melyet ez gyakran halhatott meghalt feleségétől; azért is nem unszolja tovább, Majd növekvő kedvel a másik hangot kezdé énekelni Erika népdalaihoz, s ez teljesen megnyerte az öreg Wendler tetszését. Lujza csöndesen távozva nemsokára egy halom kottával tért vissza.

Ugyilátszik Langen ur ön jobban ért ezen öreg hangszerhez mint én, — mondá barátságosan. Itt van a mit utoljára gyakoroltam, többnyire operarészletek. Lesz szíves engem kíséreni?

— Szívesen — felelé Langen, s Erika is érdeklődéssel figyelt rá. De midőn véletlenül megfordult észrevette, hogy atyja eltávozott s nyugtalanul járkált ide-oda a kertben. Meglátva apját, utána sietett.

Ne haragudj apuskám — mondá, midőn atyja komoly arczát meglátta. Majd ismét beleléli magát Liza a megváltozott helyzetbe, ha majd előbb kirepülnek a bogarak, melyeket a városban fejébe vertek; s a mi egészséges erdei levegőnkől, bizonyára mihamar kirepülnek.

— Ő nem olyan mint te gyermekem s nem olyan mint anyátok és mégis oly megin-dítón hasonlít hozzá. Hallgassd, mily szépen fejlődött hangja.

Lujza éppen Agátha nagy áriáját énekelte.

S most az imáról az allegrómondatra tért át. Kissé vontatottan és műkedvelői színezettel, de ily hálás közönségnek nagyon is szép volt.

— Csak rajta Langen ur, ha önnek elégséges ez a nyikorgó verki. —

— Igen, igen, játszék, vagy énekeljen Langen ur, kiáltá Erika. Apa oly szívesen hallgatja. Lépteiket lassítva halgatoztak.

Nem magyaráztam meg Lujzának, mostani helyzetünket; bárha tul lennék már rajta, mondá Wendler szünet múlva.

Erika szeretetteljesen fogá karon atyját: Liza mindent tud atyuskám, s majd lassan beletalálja magát. Csak légy egy kis türelemmel. A városban folytatott élete oly annyira különbözik a mostanitól, de Liza okos leány, bizonyára nem fog panaszkodni. Mily örömmel zenél már is Langen ural — halga mily remekül kíséri Liza énekét.

— Te jó gyermekem voltál mindig — mondá a főerdész hosszuszünet után. Bizonyára a szemrehányásokat is te fogadtad helyettem?

— Hallgass atyuskám. Nem szabad így beszélned. Te csak vidám és nyugodt légy. A multatt pedig felejtse el, mert azaz ugynevezett szerencsétlenség is csak addig szerencsétlenség még annak tekintjük; ergő tehát nem is szerencsétlenség.

II.

Erika jól jövendőt Liza megérkezével új élet vonult be az erdészlakba. Még ugyan pár napig halványan és kisírt szemmel jött ment Liza, nem kevésbé szomorítva ez által atyát és nyugtalanítva Erikát, de kevés idő multán visszatért régi vidám kedélye. Ebben nem csekély része volt az ujerdészségnek Langennek,

ki megnyerő modoránál és jó tulajdonságainál fogva mindenki kedvence lön.

Langen Ernő jómódu szülők gyermeke volt kik az atya által kezelt birtokon laktak. Ernő maga csak addig akart az állam szolgálatában maradni míg atyjának kedve és ereje lesz a gazdálkodásra. Egyelőre pedig megfeszített erővel és buzgalommal látott feladata kiviteléhez. Wendler bizalma is nagyban hozzájárult kötelességtudásához. Ernő jó nevelésben részesült, s hogy kedélye jóra hajló s a szép és nemes dolgok iránt fogékonyá lön, ezt különösen anyjának köszönheté. Ernő a mi azongorát illeti nem mindennapi tehetséggel volt megáldva, s így könnyen érthető hogy első percztől fogva érdekekkel viseltett Liza zongorajátéka iránt.

Miután hosszas kérésre sikerült Lujzát zongorázásra birnia — azt is megérté, hogy ennyi gyakorlattal nem élvezet oly zongorán játszani, mely az idő folytán már csak rezgő hangu, s a hangtalanságig elhasznált volt. A rögtönzött nem nagy igénynyel bíró zenéléshez pedig egyáltalán nem értett Lujza, de meg nem is volt kedve hozzá. Ernő bevárta míg némileg biztos földet érzett lábai alatt az erdészlakban és ekkor egy különösen kedélyes ebéd után megkoczkáztatá a kérdést: ha valjon nem volna-e a főerdész urnak kifogása el-lene, ha saját zongoráját hozatná el? Wendler persze beleegyezett, s egy kevés kérés után azt is megengedte, hogy a lakószobába állíthassák fel.

Nagy lön erre a fiatalok öröme. Ernő azonnal szobájába sietett, hogy anyját értesítse. Erika pedig atyja szobájában foglalatoskodott. Majd odamenve hozzá, kérdé: — Nagyon kellemetlen neked a dolog apa?

— Ha Langen zongoráját akarja, úgy hozassa el magának, ez az ő dolga. De a hozzákötött mi és miért nagyon bánt. Ugy látszik, mintha tetteimet bírálni vagy javítani akarnák s még növeli azon kellemetlen érzést, melytől Lujza jövedele óta nem bírok szabadulni.

— De apus. —

Te Erika feledtetéd velem, mennyire az én hibám, hogy most nélkülözötök kell sok mindent, a mire pedig talán igényetek lehetne. De Lujza elégedetlen kinézése örökös szemrehányás nekem.

— Édes, kedves apa — kérlelé Erika könnyes szemekkel. Már sokszor mondtam, ne beszély így. Lujza már nem is oly elégedetlen, s ha egyszer kedve szerint zenélhet Langennel, úgy azt hiszem egészen elégedett lesz. Nem látad, mint ragyogott föl szeme, midőn Langen a zongora miatt kérdezett téged? Azt hiszem, Lujza nem idegenkedik Langentől, s hogy ő is tetszik neki, az kétségtelen.

S azt hiszem ez nem is volna oly rossz apuskáncz!

Gyermek hova gondolsz?

— Ne, ne apuskám, ne gondold rosszat! Csak azért mondom, mert Lujza egészen el lett kaptva az ugynevezett városi udvarlók által s ő maga is egy ideig erősen rajongott egy fiatal svájcezi festőért vagy szobrászért — nem tudom már mi volt. De úgy hiszem Lujza maga sincs tisztában efelől — csak azt tudja, hogy Anatole-nak hívják, s hogy olyan a szeme mint egy mesebeli királyfié. Kérik apuska »Anatole.« Tudod — mondá fontoskodva — innen a »Loéison« név. De én etnatole-t még a Louisonnál is nevétségebnek találom, nem is hiszem, hogy valami komoly dolog az egész.

S azért azt hiszem legjobban tesszük, ha nyugodtan hagyjuk őt zenélni Langennel. Nemde úgy tesz apuskám? — S nem várva a feleletet Folytatá: igaz, a kis Brunó miatt akartalak még kérdezni: Ugy hiszem beteg mivel Diána egész nap nyalogatja.

— Ugy, csakugyan azt tenné? Majd utánna nézek. Eh mindjárt mondtam, ebből nem lesz semmi. De aztán rábeszéltelek te és a Langen hogy csak tartsam meg. Majdd utána nézek, mindjárt lemegyek, addig keresd föl Lizát.

— Különös, gondolá magában Wendler, midőn egyedül maradt. Eddig azt hívé: Ernő az én kis erdei madárkám kedveli. S mégis Lujza érdekelné? De hát a nők még 17 éves korukban is elesett látással bírnak ilyen dolgokban. Hiszen majd megválnak. Langenre szí-

vesen biznám bármelyiket. Lujzára nézve, talán jó volna, ha mielőbb főköttő alá kerülne.

Ernő elment, hogy maga adja fel levelét. S kérte, ne várjanak rá a vacsorával, mivel még a városban van egy kevés dolga.

Erika figyelmét nem kerülte el, hogy Liza roszkedvűen fogadta ezen hirt, azért is habozva mondá: Ne mutass nehezteletést Liza, de gondold meg, mennyi időt szentel néked Langen, míg a többi erdészsegéd minden szabad idejét a kaszinóban vagy a városban tölté.

Törődj a saját dolgaiddal — felelé Liza ingerülten.

Tudom én mi illik és mi nem. Nem is akadályoztam még soha Langen urat menésében. Utoljára is oda megy a hol jobban mulat.

— Hol van az apa? — kérdé Erika midőn kis idő múlva az esti asztalt kezdé rendezni.

— A főerdész ur az erdőre ment, — felelé Mari.

— Az erdőre, ilyenkor?

— Igen, puska és táskával.

— De kutyát csak vitt magával?

— Az imént volt a főerdész ur a kutyák-nál, de azt hiszem mind ott vannak.

Erika az udarba szaladt, hol a Diána nyöszörögve jött elébe, s valósággal maga után huzta az istállóba, a kol négy kis kölyök helyet csak három ugrándozott a friss szalmán.

Wendler nemsokára haza jött, s lekasztva a fegyvert váláról, meg az üres táskát barátságosan intett a kérdőleg kinéző Erika felé. De Erika ép oly kevésbé értesült, Brunó sorsa felől mint a fiát sirató Diána.

*

Erich zongorája nem sokáig váratott magára. Csinos, és kellemes csengő hangu zongorájának bizonyult, melytől Lujza különösen az első időben alig birt megválni.

Hazajöve, többnyire Chopinnek egy keringője, avagy Beethoven sonnátája fogadá őt, s Ernő gyakran nem bírva magát a belépésre elhatározni, az ajtó mögött lopva halgatódzott, bár nem volt erre szorulva, mert Liza mostanában készségesen játszott bármikor, és bárkinék.

Fáradhatlanul játszott mindent, a mit csak Ernő kívánt tőle s távolléte al: tt beható tanulmánya tárgyává tette kedvenc darabjait.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Miniszterek a királynál.

Bécs, jan. 7. (Saját tud. táv.) A király ma délelőtt tizedfélórakor kihallgatáson fogadta báró Bánffy Dezső miniszterelnököt. A kihallgatás egy teljes óráig tartott. A miniszterelnök után ő felsége Perczel Dezső Belügyminisztert fogadta, aki előbb magyar diszruhában tisztelgett az újév alkalmából Lajos Victor főherczegnél. A miniszterelnök és Dániel Ernő kereskedelmi miniszter ma este, Lukács László pénzügyminiszter pedig holnap reggel tér vissza Budapestre.

A Kongrua.

Budapest, jan. 7. (Saj. tud. táv.) A római és gör. kath. papság jövedelmeinek és javadalmainak összeírásai módoszata a napokban kerül a vallás és közoktatásügyi miniszter elé. A javaslat — mint a »Hiresarnok« írja már régebb idő óta készen van. Wlassics közoktatási miniszter a kaácsonyi ünnepek előtt akarta előterjeszteni. A miniszter azonkan beteg lett s így az előterjesztést mostanára halasztották.

A pártok s az Isten békéje.

Budapest, jan. 7. (Saját tud. táv.) Az országgyűlés holnapután, e hó kilenczedikén kezd meg újra tanácskozásait, melyek előreláthatólag rendkívüli befo-lyással lesznek a politikai helyzet alaku-

lásaira. Mutatja ezt már az a körülmény is, hogy — mint nagyfontosságú estélyek előestéjén szokás — az összes parlamenti pártok tanácskozássra jönnek össze a holnap nap folyamán. Apponyi gróf ma este, Szapáry Gyula gróf pedig holnap délelőtt Budapestre érkeznek és pártkörüknek értekezletén mind a ketten válaszolni fognak Bánffy Dezső báró miniszterelnök új esztendei beszédére.

Ugron—Csávolszky.

Budapest, jan. 7. (Saját tud. táv.) Ugron Gábor provokációja folytán Csávolszky Lajos Komjáth Béla és Tóth János orsz. képviselőket bizta meg a segédkezéssel, a kik Ugron Gábor megbíztaival, Melczer Géza és Rudnyánszky Béla orsz. képviselőkkel ma délután 4 órakor tárgyaltak, s mint halljuk, az ügyet egy, Csávolszky Lajos által kiállítandó nyilatkozattal, a mibe Ugron Gábor segédei is beleegyeztek, intéztek el.

Ujabb válság jelei.

Budapest, jan. 7. (Saját tud. táv.) A földmívelési miniszteriumban újabb válság jelei mutatkoznak. Darányi többé agrarius ugyanis, mit ezt az uralkodó politikai rendszer megengedne s másfelől a Miklós Ödön környezetét képező Tiszaklók harcába lépett Darányi ellen. A miniszterium tisztviselői szintén csoportokra vannak oszolva, egyik fél a kartell-malmok és a kőbányai milliomasok szolgálatában áll, a másik pedig a miniszter körül csoportosul. Mindazonáltal Darányi pozíciója még mindig szilárd, de az intrika nincs kizárva.

A kiegyezési tárgyalások.

Bécs, jan. 7. (Saját tud. táv.) Lukács László és Bilinski lovag pénzügyminiszterek — ma délelőtt folytatták a bank- és valutakérdés függőben maradt pontjainak tárgyalását. Magyar részről Popovits miniszteri tanácsos, osztrák részről Libauer és Winterstein osztályfőnök és Gruber Ignác pénzügyi főtanácsos vettek részt a tárgyalásokban, amelyeket csak az idő rövidsége miatt nem fejeztek be, mert a magyar miniszterek a képviselőházi ülésekre ma este, illetőleg holnap reggel visszatérnek Budapestre. A tárgyalások alapja két törvényjavaslat volt, amely a tárgyalások eredménye szerint lesz végleg a szövegezendő, illetőleg kiegészítendő.

Nagy birtokvétel.

Budapest, január 7. (Saját tud. táv.) Gróf Batthyány József főrendiházi tag és nagybirtokos a napokban megvette az osztrák báró Luminet család gátai uradalmát Mosonmegyében. Rövid idő alatt ez a negyedik nagy uradalom, melyet gr. Batthyány József osztrák családoktól megvett.

Szinigazgatók és a millennium.

Budapest, január 7. (Saját tud. táv.) Az országos színészegyesület tanácskozása ma kezdette meg értekezését az igazgatók millenáris sztrájkját illetőleg. Valószínű, hogy koncessio vesztés éri az igazgatót, a ki sztrájkol.

Glücklich Vilma.

Budapest, jan. 7. (Saj. tud. távir.) Glücklich Vilma fiumei leányképezdei tanítónő az első nő, kinek kérvénye az egyetemi tanácshoz érkezett és ki magát mint a Hiresarnok írja, a bölcsészeti karba kívánja beiratni érettségi bizonyítványa alapján. Célja a középiskolai tanári pályára való készütség.

A vitás tengerszem.

Bécs, jan. 7. (Saj. tud. táv.) A vitás tengerszem kérdésében a választott bíróság olyképp fog megalakulni, hogy egyik tagja a magyar királyi Kuriának, másik tagja pedig az osztrák legfőbb ítélőszéknek egy-egy bírója lesz. Ezek ketten pedig egy harmadik semleges tagot fognak választani.

Az őrlési forgalom.

Budapest, jan. 7. (Saj. tud. táv.) Az őrlési forgalmat szabályozó rendeletek holnap jelennek meg. A magyar kormány kénytelen volt meghajolni az osztrák földmívelési miniszter által kiemelt agrárszemponctok előtt. Így a rendeletek kielégítik az agráriusokat annál inkább, mert ezeknek sok követelése érvényesül. A rendeletek érvénye jan. 15-ével kezdődik.

A kubai lázadás.

Bécs, jan. 7. (Saját tudósítónk táv.) A spanyol nagykövet felkérte a cs. és kir. távirati irodát, hogy a spanyol kormánytól kapott következő táviratokat tegye itt közzé: Madrid, január 4. A hadparancsnok azt táviratozza, hogy miután Havannában és Pinar del Rióban fegyveres bandák mutatkoznak, e kerület hadilábon állónak jelentetik ki. A vasutvonalak ismét helyreállítottak, nyolcz hadoszlop zárja körül a felkelőket a Matanzast és Havannát hátróló vidékeken és éjjel-nappal üleözi őket. Az ellenség azonban állandóan kerüli az összeütközést és folyton fosztogat és gyújtogat. Mantaniból, St.-Jagobs, Sancte-Spitiesből és Las-Filasból új zászlóaljok érkeznek ide.

Közgazdaság.

Új osztályosorsjáték. Budapestről írják lapunknak: Immár a II. Magyar Osztályosorsjáték sorsjegyei is a közönség rendelkezésére bocsáttak. Az Osztályosorsjáték intézményének behozatala nálunk oly minden várakozást felülmúló sikerrel járt, hogy bátran ellehet mondani, miszerint *hazánkban* — egyrészt azért, hogy a játékdüh életrevaló eszközzel fékeztek, másrészt azért, hogy a kislutrit már is szemmeláthatólag kiszorítja — igazi kulturai missiót teljesít. A magyar nép — tekintve a nagy nemzeti célt (a tiszta nyereség a millennium megünneplése költségeinek részbeni fedezésére szolgál), hazafias elismeréssel félreérthetetlen lelkesedéssel karolta fel ezt intézményt.

Ha már az I. Magyar Osztályosorsjáték sikere is ily nagyszerű volt, a II. Magyar Osztályosorsjátéknál, mint a tulajdonképeni millenniumi sorsjátéknál, a lelkesedés bizonyára lehetőleg még fokozottabban fog nyilvánulni a mi jó magyar népünkönél, mert a II. osztályosorsjáték sokkal nagyobb előnyöket biztosít, mint az

I-ső, bőkezűbben lévén szervezve amannál. Megtekintetük a játéktervet és úgy találtuk, hogy a II. Magyar Osztályosorsjáték 120,000 sorsjeggyel 45,007 három osztályba sorozott nyereményt tartalmaz összesen 9 millió 200,000 korona összértékben. Az első osztály, melynek húzása 1896. február 5—8-ig ejtetik meg 10,000 — összesen Egymillió 268,000 korona értékű nyereménnyel kecsegtet, köztük 80,000, 60,000, 40,000, 30,000, 20,000, 15,000, 10, 00 stb. koronás főnyereményekkel. Egy hónapra rá, és pedig március 11—14-ig következik a második osztályok húzása szintén 10,000 nyereménnyel — összesen Egy millió 648,000 korona értékben, köztük 100,000, 60,000, 40,000, 30,000, 20,000, 15,000, 10,000, stb. korona értékű főnyereményekkel. A harmadik osztály 25,007 nyereményt nyújt összesen 6 millió 284,000 korona értékben. Ennek húzása május 12—28-ig eszközöltetik. Ezen osztály 58 = 400,000—6,000 korona értékű főnyereményt nyújt, sőt a szerencsekerékből legutolsónak kijött főnyereménnyel ezenkívül még egy 600,000 korona értékű jutalomdíj is jár, minélfogva a legszerencsésebb esetben eme főnyeremény Egymillió, legkedvezőtlenebb esetben pedig 606,000 korona értékű összegre emelkedik. Egy-egy osztályra érvényes sorsjegy ára 20 ft, azonban ez alkalommal is fentartott sorsjegyeknek általánosan kedvelt ama beosztása, mely szerint fél (10 frtért), tized (2 frtért) és huszad (1 frtért) sorsjegyek is kaphatók. Az osztályosorsjáték közkedveltségénél fogva a II. Magyar Osztályosorsjegyei is előre láthatólag gyorsan fognak elkelní, mi okból nem tudjuk eléggé a tisztelt közönségnek figyelmét eme körülményre felhívni és ajánlani, hogy mindenki igyekezzék megrendeléseit Heintze Károly főelárusítónál Budapesten, Szervita-tér 3. idejekorán megtenni.

Eme figyelmeztetés szükségességét mindenki előtt világos, a ki néhány nappal ezelőtt Brdapesten járt és véletlenül a Szervita-téren is megfordult. Rendőri assistentia kellett egy cordon és a rend fentartásához, hogy a tömérdek nyeremények kifizetése lehetővé váljék — oly néptömeg volt ott. A ki azt látta, némi fogalmat alkothatott magának arról, mily nagy lehet azoknak száma a kik nyertek és a kik a hazafias cél előmozdítás mellett egész életükre való szerencsésüket itt megtalálták.

A vám- és kereskedelmi szövetség megújítása.

A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara most terjesztette fel véleményes jelentését a kereskedelmi miniszteriumhoz a kereskedelmi és vámszövetség megújítása tárgyában.

Ez a szépen kidolgozott és részletesen megindokolt jelentés azonban igen illuzorius dolog, mert hiszen mikorra ez a jelentés a szemei elé kerül, akkor már régén megállapodott Bánffy a Badeni kormányval a szövetség megújítása ügyében. Ebben az igen fontos kérdésben csupán udvariassági ténynyé degradálódott a miniszternek vélemény kérése leirata.

A »vélemény« különben hangsúlyozza az Ausztriától külön. vámterület felállítására szükségességét, amelyet leginkább az a szomorú tény indokol, hogy a jelenlegi szövetség ötven milliónál magasabb olyan jövedelemtől fosztja meg államkincstárunkat, mely abba jár külön vámterület létezése esetében mint különálló hazai ipari védvám folynek be. A fogyasztási adószék statisztikailag kimutatott évi veszteségünk hatvan millió forint éenkint, — i ug tehát a kamatok kamatajnélkül a legutóbb tíz év alatt a közös vámterület ezerszáz millió forinttal károsította meg a magyar államkincstárát, s külön vámterület mellett jörszben Ausztriában lehetne elhelyezni évi másfél millió métermázsza buza, s 3—5 millió m. m. árpa feleslegünket.

A különvámterület mellet szesztermelésünk apadna, s az ipar fellendülne, ami viszont az ipari és kereskedelmi növények termelését emelné az ugyis a feleslegbe menő szemtermelésünk rovására. Kézmű-és kisiparunk az Auszriával közös vámterület nyomása alatt már a végecsülés felé közeledik a kormány látszólagos támogatása ellenére is.

Az ipar fejlesztése elsőrendű kötelesség különösen most, amikor mezőgazdasági kiviteli cikkeknek ára, a legutóbbi évek szomorú tapasztalatai szerint annyira hanyatlottak, hogy könnyen elveszithetjük annyira dedelgetett fogyasztási területünk így e recompensatiótól elesve ipari fejlettségünk miatt az osztrák iparcikkek fogyasztásával horribilis adót mi fogunk fizetni Ausztriának.

De Ausztriával közös vámterületben helyes iparfejlesztési politikát nem is követhetünk, mert statisztikai adatok igazolják, hogy az utóbbi években behozatalunkból több mint $\frac{3}{4}$ rész a gyártmányokra esik és hogy ezen gyártmányok provenientájából tulnyomó részében Ausztria participál és hogy a gyártmányok csoportjába a legnaobb mennyiségét és értékét a fonó és

szövő-ipar készítményei s az ezekből való ruházatok képezik, a mennyiben ezekre példának okáért az 1894. évben az összes behozatalból több mint 200 millió frt. vagyis az egész behozatalnak 36.76 %-a esik.

Majdnem ilyenek a viszonyok a bőr, a bőráruk, a vas, fémek és fémárúk, valamint a gépek tekintetében is, amennyiben még mindig 20 milliót fizetünk ezekért. A mezőgazdasági iparágak helyzetéről és fejlődés képességéről meg nem is szólhatunk annyira köztudomásuk az e tekintetben létező bajok.

A kamara azonban ily melyreható közgazdasági rendszer változást, mint az önálló vámterület létesítése, nem tartja hosszabb előkészület nélkül létesíthetőnek, s ezért a szövetséget megújítandónak véleményező fontosabb kereskedelmi szerződéseink lejártig, vagyis 1903-ig: Kívánatosnak tartja a kamara hogy, e szerződések lejártá összeesék az Ausztriával kötendő kereskedelmi és vámszövetség lejáratá idejével. Az osztrák magyar vámterület általános vámtarifájának egyes tételei módosítandók különös tekintettel hazánk fogyasztására és a hazai iparfejlesztésre.

A közös vámterület mindkét államának egymás közt és egymáson keresztül mozgó forgalmában díjszabási egyezmény kötendő, mely egy a magyar provenienciájú kiviteli cikkek javára az osztrák vasutak, mint Ausztria iparcikkei javára a magyar vasutak részéről kedvezményes díjtételeket állapítson meg.

A közvetett sör-, cukor-, szeszadók közössége a külön fogyasztási vonal felállítása által megszüntetendő fogyasztási adók magassága, ezek kivétele és biztosításának módoszatai, ugy a magyar, mint az osztrák állam területén azonos elvek és szabályok szerint állapíttassanak meg. A fogyasztási adó a termelési adóval egyesítve, közvetlenül a gyártól szedessenek be; a fogyasztási adó az állam jövedelmét képezze, melynek területén a fogyasztási adótárgy elfogyasztatik és a tényleges állapot képezze az adóvisszatérítések és kiviteli jutalmak elszámolásának alapját.

Az osztrák hitel- és biztosító intézetek iparvállalatok, iparosok és házalóknak nyújtandó kedvezmények ugyanazon mértékre szorítandók, melyeket Ausztria nekünk engedélyez.

Ezek azon pontok, amelyek a dr. Sarkadi Lajos kiváló szakértelmét dicsérő kamarai véleményes jelentés a kereskedelmi miniszteriumnak figyelmébe ajánl. Igazán kár, hogy legalább ebben az egy esetben a miniszter csupán csak udvarias volt a kamara iránt, s így ezek az igen helyes pontozatok már nem érvényesülhetnek a vám- és kereskedelmi szövetség küszöbön álló megújításánál.

Pótvásár B.-Ujjfaluban. Az elmúlt évben az uralkodott különféle állapotbetegségek miatt B.-Ujjfalu község őszi országos vására is elmaradt. A község előljárósága pótvásár engedélyezését kérte a kereskedelemügyi minisztériumtól. A pótvásár megkötését engedélyezték kirakó vásár nélkül és pedig január 15. és 16-ára. Mivel azonban Berettyó-Szent-Márton községben az állatjárvány még meg nem szűnt, a közönséget teszi felelőssé arra nézve, hogy az állatok csak teljesen vézmentes községekből és csakis ily községeken át hajtassanak fel a vásárra.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. január 7.

Budapest, január 7. I. Készárúzet. Buzát ma mérsékelten kínáltak, a vételkedv kedvező volt és nyugodt irányzat mellett 12.000 q. hazai buza kelt el, olcsóbb árakon vásároltak.

Tiszavidéki 200 q. 81 k. 7.30 frton.

Ídegen búzákból ma nem volt forgalom.

Rozs irányzata csökkent, ára 6.15—6.25 frt.

Tengeri és árpa irányzata nyugodt és csekély forgalmu

Zab irányzata csöndes. Elkelt 100 q. 6.40 frton

II. Határidőüzlet. Amerikában a készletek apadóban vannak, a miért 3/4 centes áremelkedést jelentet minek folytán nálunk is emelkedtek az árak néhány krral. Különösen szilárd volt a rozs, melynek ára vételek folytán 3—3 krral javultak.

Előfordult kötések: buza tavaszra 7.—7.03 frt, rozs tavaszra 6.21—6.23 frt, tengeri 1896. máj.—júniusra 4.49—4.50 frton, zab tavaszra 6.8—6.10 frt, káposzta-repeze szeptemberre 10.70—10.75 forintot.

Zárlatok maradtak: buza ősze 7.24—7.26 frt, buza tavaszra 7.01—7.02 frt, rozs ősze 5.33—5.35 frt, rozs tavaszra 6.32—6.33 frt, tengeri október—novemberre 6.60—6.75 frt, tengeri 1896. máj.—júniusra 4.50—4.52 frt, zab ősze 5.75—5.77 frt, zab tavaszra 6.11—6.13 frt, káposza repeze szeptemberre 10.70—10.75 frt.

Sertés-üzlet.

Kőbánya, jan. 7. Készlet: 18.794 drb. Urasági öreg nehéz I. rendű: 56—57 kr.; közép: 54—57 kr.; Fialat nehéz: 54—55 kr.; Fialat közép: 54—55 kr.; Fialat könnyű: 00—00 kr.; Szerbiai nehéz: 53—54 kr.; közép: 53—54 kr.; könnyű: 00—00 kr.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. január 7-én.

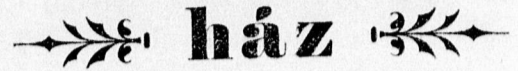
Magyar aranyjárdék 4%	121.50
Magyar koronajárdék	99.10
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	124.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.25
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.1/2
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.30
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	152.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	141.—
Osztrák járadék papírban	99.75
Osztrák járadék ezüstben	100.—
Osztrák járadék aranyban	121.25
Osztrák korona járadék	99.75
1860. osztrák államsorsjegyek	147.—

Osztrák-magyar bankrészvény	1000.—
Magyar hitelbank részvény	396.50
Osztrák hitelintézeti részvény	358.73
Oztrák-magyar államvasuti részvény	358.—
20 ftankos arany (Napoleonador)	960.—
Német birodalmi márka	393.—
London vista	121.60
Páris vista	48.15
20 márkás arany	11.87

Főszerkesztő: Dr. PERSZ ADOLF.

Felelős szerkesztő: SZABÓ LÁSZLÓ.

Eladó

Nagypercze-utca 742a számú

2 utcái, 2 udvari szobával, konyha, kamara, pincze-, fásszin- és házikerttel.

Értekezhetni:

Dernyei Ferencz tulajdonossal

Ujsor 871. szám.

(2) 2—0

HIRES, VALÓDI 301 11—35

MÁRIACZELLI GYOMORCSEPPEK.

Készíti BRADY KÁROLY, „Az örangyalhoz“ címzett gyógyszerárban Kremsierben (Ausztria, Morvaország.)

Ezen kitűnő gyógyhatással bíró cseppek, melyek nevezetesen **gyomor- és altesti bántalmak, gyomorgörcs és kolikánál** évek hosszú során át asználtattak úgy felnőtteknél mint gyermekeknél, s melyek étvágyhiánynál oly hatatosaknak bizonyultak, ma-radandó hírnevére tettek szert, sőt még híres orvosok érdekeit is előmozdították.

A legtöbb betegség rontott gyomor és étvágyhiányból keletkezik, mely betegségektől — különösen az alatt felsoroltaktól — a cseppek használata szerencsésen megóv, ha csak belőlük háromszor naponta csupán egy kávékanállal veszünk.

A máriaczelli gyomorcsappek hatása a következő esetekben túlhalad minden más szert, különösen **étvágyhiány, rosszszagú lehelet, gyomorgyengeség, szelek, felbőfőzés, kolika, gyomorkatharus, gyomorégés, aránytalan nyálképződés, sargaság, utálat és hányás, főfájás, ha a gyomortól ered, gyomorgörcs, székszorulás, eldugulás, a gyomor túlterhelése ételek és italok által, májlep- és vesebetegségeknél (aranyér).**

Ezen csöppek több mint 200 év óta azon tapasztalást nyújtottak, hogy a legtöbb gyomor és altesti bántalmakat gyógyítják, sőt még hosszú több mint 100 éves életkorra segítettek.

Ambrosius pater, a ferencziek klostromának egy apátja Szíriában a Carmel-hegyen volt feltalálója, miért őt egész Szíriában és Palesztinában csodálták, ki ott segített, a hol már segítség lehetetlen volt. Ő maga használván ezen csöppeket, 107 évet élt atyja és anyja pedig 110 évet. Ezen szert halála után egy rokonnak örökölte, pater Servien konstantinápolyi pap, ki ezt mint titkos szert kevésnek nyújtotta s csak később színtén egy rokonuk, ki az orvosi pályán Rómába volt, ismét megalkotta régi megérdemelt hírnevét.

Pater Gregor, főtiszlelendő apát az athosi kolostorban 98 évet élt és egy másik apát ugyanezen kolostorban 102 évet. A muranói invalidus szállodában 1838-ban meghalt egy 100 éves tisz, Kovács János, ki tényleg hosszú életét ezen csöppeknek köszönhette. Erzsébet hercegnő Innsbruckban, kit a legtöbb orvos gyógyíthatatlannak mondott, ezen csöppek használata által még sok évet élt.

Ilyen tények mellett ezen csöppek eleinte csak kolostorokban, később kórházakban és Európa legtöbb városában mint megbecsülhetlen szer a legjobb sikereket mellett használtattak. Végül még megemlítenő, hogy ezen csöppek — melyek sok híres orvos által elismertettek — alkátrészei minden más orvosságvégeit nem képezik, hanem különféle szerencsésen megválasztott délszaki növények preparált nedvei, melyeket évente a Libanon hegyén Kis-Ázsiában gyűjtenek és mindig friss állapotban Európába lesznek küldve.

A máriaczelli cseppek gyűjtenek oldólag hatnak, igen kellemes keserű ízű biraq és reggel éhgyomorra, továbbá ebéd előtt és este lefekvés előtt egy-egy kávékanállyal bevcndők (gyermeknek csak egy kávékanállyal kell adni) és friss vízzel vagy vizezett borral lebitéendők. Bevétele után a cseppek az egész életrendszert élénkítik, erőt és bátorságot kölcsönöznek. Meg kell még jegyezni, hogy a cseppek folytonos használata által a fennbéli betegségeket bármelyike 2—4 hét alatt teljesen megszűnik. Magától értetődik, hogy e mellett szigorú életrendet kell követni.

Ovás! Lelkiismeretlen hamisítók megkísérelték csekélyebb értékű praeparatumokat ugyanazon, vagy hasonló név alatt áruba bocsátani s azokat valódi Máriaczelli gyomorcsappeknek eladni. Mindenkit óva intünk ezen hamisítványok megvásárlásától, nehogy azok használata káros következményeket vonjon maga után.

A több mint 200 év óta ismert valódi Máriaczelli gyomorcsappek: a legnagyobb győgyerővel bíró növényekből készültnek s valódiságuk jeléül vörös az idenyomtatott védjegy s alávással ellátott papírba van csomagolva és a minden üveghez mellékelt használati utasításon meg van jegyezve, hogy Gusek H. Kremsier-i nyomdájában készült.

Egy üveg ára 40 kr. — Kettős üveg ára 70 kr.

A híres, valódi Máriaczelli gyomorcsappek a következő gyógytárakban kaphatók.

Magyarországban: Budapest, Török József király-utca, Petr Ottó, Székely A., Budai Emil, Városházter 9. Buttyán Tomcsányi L., Abony, Lukács Gy. Apatin, Rátaj Th. Apáca, Bonomy Antal, Arad, Ring Lajos, Kiss István, Schaffner A. Aranyos-Maróth, Bittó Károly, Aszód, Dózsa A. Baja, Hollósy József, Nagy Sándor, Bánfalvy, Aaró András, Baranya-Selye, Uvira Fr. Barcs, Kolth Sándor, Béla, Tunner János, Berettyó-Tjfalu, Tamási G., Bieske, Göllner Károly, B.-Csaba, Varság, B.-Gyarmat, Cserenyák Gy., Kanitz Odón, B.-Mágócs, Szép Géza, B.-Szarvas, Bugyis A., Bonyhád, Kramlin József, Bazin, Meisl Fr. Czegléd, Bohus Ed., Zalai, Csákova (Temes), Toldy Sándor, Csenej, Rutner J. Csepreg, Kokas Mihály, Cs.-Somorja, Barla T. Debreczen, Göll Sándor, Tóth Béla, Mihalovics István, Dr. Rotzschnek Emil, Tamássy Balas, Datta, Braumüller E., Diószegh, Vaday Ignác, Dobsina, Tirécher, Dollova, Kos József, Dorozsma, Karsay Károly, Duna-Pataj, Mndra Pál, Enying, Adler Emil, Eperjes, Makowicky, Mohitoris István, Eger, Irgalmas barátok, Köllner L. özvegye, Buzáth L. Ermihályfalva, Mátray István, Ersekujvár, Mészáros, Felka, Cornides K. Fekete Ardo, Sztompák Géza, Fiume, Mizán A. Pécs, Irgalmas barátok, Zsigra László, ifj. Erreth János, Sippcz stván, Gübel Kálmán, Gödöllő, es. és kir. udv. gyógyszerár, N.-Beeskerek, Kellner J. Moczkovcsák D. Nagy-Kani zsa, Prager Béla, Belusz Lajos, Nagy-Kikinda, Neuhold Károly, Panajoth Sándor, Nagy-Leker, Bolyos Gyula, Nagyvárad, Ember E., Molnár Lajos, Nyíry György, Hering Sándor, Győrött, Mehischmiedt J., Hadházi, Farkas Odón, Hajós, Martinovich J. Hatzfeld, Holcz Matyas. II.-M.-Vásárhely, Bereczk Péter, Kiss Gyula, Németh L. Holics, Mulbauer R. J., Homona, Szekerák Ambrus, Hosszufalu, Jekelius G. Hosszu-Pályi, Sárossy Imre, Huszt, Keresztes József, Iglo, Gärtner Eálmán, Ipolyság, Berkó István, Jászberény, Merkl J., Csaba, Horváth Kálmán, Kalocsa, Horváth Károly, Káloz, Jeges Antal, Kápolna, Egerlaud K., Kápolnas-Nyék, Hankóczy E. Kaposvár, Czölner, Pataky Andor, Kapuvár, Vavreskay János. Karánsebes, Müller J., Ristic, Kassa, Gallik Géza, Mergay Gusztáv, Molnár Lipót, Wandraschek Károly, Kecskemét, Katona, Molnár, Farkas J. Bódogh F. Kékes, Scheint A. Késmárk, Genersich Károly.